

EELKO

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Het achtervoegsel '-co' of '-ko' is een Saksische verkleinvorm voor mannennamen. 'Eel-' moet een samentrekking zijn van 'adel'; in oude tijden een vaak gebruikt woord in voornamen (vgl. Adelbert, Adelhard enz.). Uit deze voorbeelden blijkt dat in voornamen het woord 'adel' altijd werd gevolgd door een tweede woord. Dat is in 'Eelko' weggevallen; daarvoor in de plaats kwam de verkleinaanduiding.

*

Eelko van Lidlum, Friesland, Nederland; abt; † 1322. **Feest 22 maart**.

Eelko was afkomstig uit het aanzienlijke Friese geslacht der Elaukama's of Liaukama's. Aanvankelijk was hij pastoor te Berlikum in de Noord-Friese landstreek het Bildt. Later werd hij benoemd tot abt van het premonstratenzer klooster te Lidlum. Hij leidde een sober en degelijk leven. Vanuit Lidlum bezocht hij de kluizenaars die links en rechts verspreid woonden op het Friese land, maar vielen onder zijn klooster. Sommigen vormden weer eigen leefgemeenschapjes; anderen woonden alleen, maar kwamen zo nu en dan bij elkaar om te bidden, te zingen, te eten en te praten. De levensbeschrijver van Eelko merkt op: 'Hoe verder zij van het klooster af woonden, hoe minder er van hen deugde.' Er viel op Eelko's rondreizen dus hier en daar nog wel wat recht te trekken en te verbeteren. Hij deinsde er niet voor terug monniken te berispen of te bestraffen, als dat op zijn plaats was, want Eelko stond bekend als uiterst eerlijk en rechtdoorzee. Tegelijk was hij als een vader voor zijn mensen, vriendelijk en altijd bereid tot een nieuw begin.

Zo behoorde ook de gemeenschap van klooster Ter Poorte in Boxum tot zijn mensen. Over hen deden allerlei kwade geruchten de ronde. Omwonenden klaagden over dronkemansgelal, over zuip- en vreetfeesten, over verkwisting en landloperij: ze voerden niks uit en kwamen vervolgens wel bij de boeren bedelen om eten. Op paaszaterdag om twaalf uur, toen de vasten was afgelopen, besloot vader abt zelf eens een kijkje te gaan nemen.

De broeders ontvingen hem met zwier. Het was paasfeest, dus er stond een welvoorzien tafel klaar. Hoewel het vader Eelko's stijl niet was, liet hij zich verwennen. Intussen vielen er over en weer harde woorden. Uiteindelijk beloofden de grote bekken beterschap: vader abt kon ervan op aan. Zij hadden zijn boodschap begrepen. 'We drinken erop' hadden er een paar geroepen. Het was eigenlijk hun bedoeling hem met de zware tafelwijn dronken te voeren. Maar dat mislukte, omdat vader abt zo'n matig drinker was: één glas maar. Er wordt zelfs beweerd dat hij daar al onpasselijk van was geworden en had moeten overgeven. Om geen opzien te baren, had hij dat ongemerkt gedaan in de wijde mouw van zijn pij. Zodra hij kon, glipte hij ertussenuit en stak het bruggetje over naar zijn slaapvertrek. Waarschijnlijk heeft het stel nog een tijd zitten napraten onder het genot van de zware wijn. Diep in de nacht hoorde hij ze in de verte al aankomen. Ze bonsden op de deur. Toen die niet vlug genoeg openging, begonnen ze met overslaande stem en dubbele tong te schelden en sloegen ze een paar ruitjes in om zich op die manier toegang te verschaffen. Ze moesten nog eens even met hem praten. Want hij had dan wel de mond vol over armoede, eenvoud en soberheid. Maar ze hadden nu zelf gezien dat hij geen haar beter was zij: hij had net zo geschrans en gepimpeld. U hebt er zelfs van moeten kotsen. Ze gristen Eelko's pij van de stoel om triomfantelijk de sporen van hun beschuldiging te kunnen aantonen. Tot hun verbazing vielen er echter met een ruisend geluid frisse rozen uit zijn pij... Rozen! In de paasnacht!

Woedend waren ze. Ze voelden zich te kijk gezet. Ze scholden hem uit voor tovenaars en duivelskunstenaar. Er had er een één knuppel bij zich; ze sloegen hem er zo hard mee op het hoofd dat het bloed tegen de witgekalkte wanden opspatte en vader abt dood neerviel. Met zijn allen gooiden ze zijn lijk door het venster de gracht in.

De volgende morgen zag een passerende boerin een wit stuk linnen drijven aan de oppervlakte van het water. Toen ze het eruit probeerde te halen, kwam de gruwelijke waarheid aan het licht. Het schijnt dat de booswichten hun straf niet ontliepen.

*

Hij werd bijgezet in zijn klooster te Lidlum en als een heilige martelaar vereerd. Volgens zeggen zouden er op zijn graf talloze wonderen zijn geschied. Van dit alles is sinds de Reformatie geen spoor meer over.